

THE NORTHERNMOST UNIVERSITY
of Technology in Scandinavia

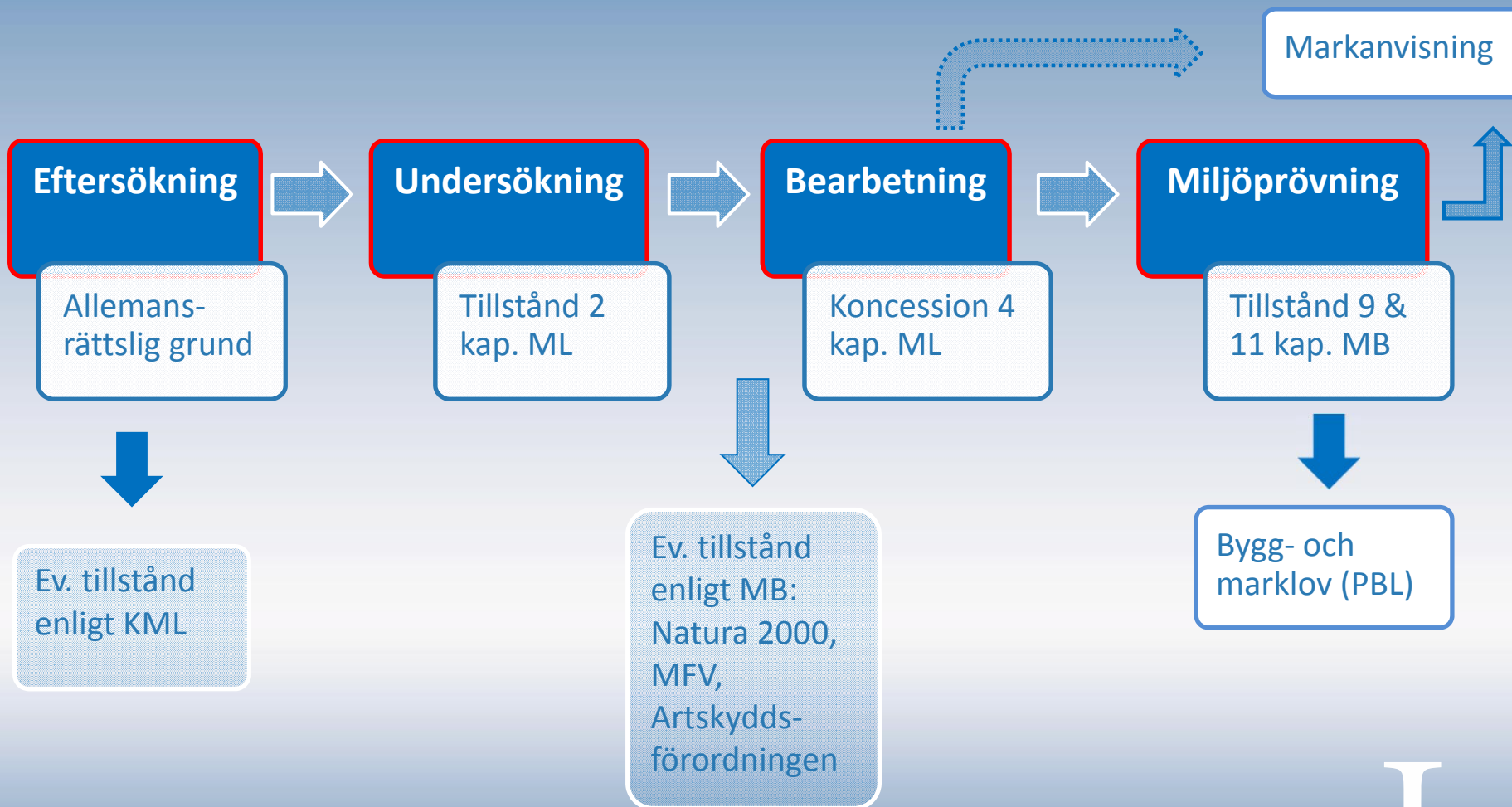
NY RÄTTSPRAXIS UNDER UTVECKLING?

Maria Pettersson och Lars Bäckström

LULEÅ
UNIVERSITY
OF TECHNOLOGY

TILLSTÅNDSPRÖVNING AV GRUVVERKSAMHET

MINERALLAGEN

- Bakgrund och syfte
- Förutsättningar för bearbetningskoncession

2 § Koncession ska meddelas, om

- 1. en fyndighet som sannolikt kan tillgodogöras ekonomiskt har blivit påträffad och*
- 2. fyndighetens belägenhet och art inte gör det olämpligt att sökanden får den begärda koncessionen.*

[...]

I ärenden om beviljande av koncession ska 3 och 4 kap. miljöbalken tillämpas.

*Om ett ärende om beviljande av koncession avser en verksamhet som senare ska prövas även enligt miljöbalken eller andra lagar, ska 3 och 4 kap. miljöbalken **tillämpas endast** vid den prövning som sker i koncessionsärendet.*

I ärenden om beviljande av koncession ska en miljökonsekvensbeskrivning fogas till ansökan.

- Vad ska ingå i prövningen ang. markanvändningen?
 - Norra Kärr

VAD HAR HÄNT SEDAN MINERALLAGENS TILLKOMST?

Miljöbalken

- **Bakgrund och syfte**
 - Samlad och integrerad prövning
 - Principer: försiktighet, förorenaren betalar, bästa möjliga teknik
 - Tillämpas parallellt med sektorslagstiftning
- **Miljöprövning av gruvverksamhet**
 - Tillåtligheten avgjord => i miljöprövningen fastställs i praktiken **villkor** för verksamheten
 - Vad ska ingå i prövningen?
 - "[a]ll den miljöpåverkan som verksamheten kan ge upphov till" (MÖD 4866-10) – alla relevanta miljömässiga konsekvenser ska kunna beaktas i prövningen.
 - Även befintliga verksamheter kan omfattas av prövningen

VAD HAR HÄNT SEDAN MINERALLAGENS TILTKOMST? FORTS.

EU-rätten

*Unionens miljöpolitik ska bygga på försiktighetsprincipen [...] och att förorenaren ska betala. Inverkan på miljön bör beaktas **på ett så tidigt stadium som möjligt** vid all teknisk planläggning och i olika beslutsprocesser (TFEU art. 191)*

- **MKB-direktivet**

- Allmänhetens deltagande, samråd ska hållas tidigt i processen
 - **Förenlighet med minerallagen 4:2?**
- Samtliga konsekvenser av verksamheten ska utredas
- Praxis från EU-domstolen och MÖD: *”det är miljökonsekvenserna **i sin helhet** som avses i MKB-direktivet och inte endast vissa begränsade miljöeffekter av det.” (MÖD 2007:50)*
 - **Konflikt med motivuttalanden till minerallagen**
 - **Konsekvenser för gruvverksamhet: ingående och heltäckande MKB i ett tidigt skede av processen!**

VAD HAR HÄNT SEDAN MINERALLAGENS TILTKOMST? FORTS.

- **Art- och habitatdirektivet, fågeldirektivet & Natura 2000**

- Nätverk av skyddade områden i Europa
- Förutsättningar för verksamhet i Natura 2000-områden

Tillstånd krävs för att bedriva verksamhet och vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område (7:28a)

Källa: Naturvårdsverket.se

=> När ska prövningen göras?

Tolkning av Norra Kärr:

Natura 2000-prövningen ska göras i samband med att markanvändningsfrågan avgörs, dvs. före beslut om bearbetningskoncession

Konsekvenser

- ⇒ Påverkar systematiken i prövningen av gruvverksamhet
- ⇒ Kräver stor kännedom om verksamhetens konsekvenser i ett tidigt skede

VAD HAR HÄNT SEDAN MINERALLAGENS TILDKOMST? FORTS.

- **Ramvattendirektivet**

- Rättsligt ramverk för att skydda vattenmiljön i Europa och säkerställa ett hållbart nyttjande av vattenresurserna

- Sverige: miljökvalitetsnormer för vatten samt åtgärdsprogram

- Ny praxis från EU-domstolen (Weserdomen):

*”Artikel 4.1 [...] ska tolkas så, att medlemsstaterna – med förbehåll för att undantag kan beviljas – är skyldiga att **inte lämna tillstånd** till ett projekt när projektet kan orsaka en försämring av en ytvattenförekomsts status eller när projektet äventyrar uppnåendet av en god status hos en ytvattenförekomst” (C-461/13, 51).*

- Tillstånd får alltså inte meddelas om verksamheten bidrar till försämrade vattenkvalitet!

- Svensk lagstiftning måste ändras (möjliggöra undantag)

SAMMANFATTNING & SLUTSATSER

Har vi en ny rättspraxis under utveckling?

- Nja, det handlar snarast om **förtydliganden** som **bekräftar** lagtext och förarbeten (gällande rätt)
 - **Gruvberget** => **förtydligar** vad som avses med en samlad och integrerad miljöprövning när det rör sig om delar av samma verksamhet
 - **Norra Kärr** => **bekräftar** att det inte räcker att endast pröva marken där fyndigheten finns (även nödvändiga anläggningar m.m. måste inkluderas)
 - **Norra Kärr** => **Förtydligar** att Natura 2000-prövningen ska göras i samband med att markanvändningsfrågan avgörs
 - **Weserdomen** => **Fastställer** att tillstånd inte får meddelas om verksamheten bidrar till försämrad vattenkvalitet